



## MINÚCIES

JORDI  
LLOVET

# República

**C**orre al Teatre Romea una obra anomenada *Viejo amigo Cicerón*, en què es posa en escena el rebuig sense pal·liatius de la tirania. Encara que Ciceró es va canviar de camisa política en més d'una ocasió, oscil·lant entre els optimats i els populars, la seva crítica del poder absolut ostentat per Cèsar va ser molt clara, i això li va valer la decapitació i la mutilació d'una mà que, un cop portats a Roma, encara van haver de patir les humiliacions de Fúlvia, la dona de Marc Antoni, que li va arrancar la llengua i la va punxar amb una agulla que portava: ho explica Dió Cassi.

S'agraeix molt que es representi als teatres la doctrina d'aquest gran home de lletres, humanista abans d'hora, advocat, polític i home d'estat. Però Ciceró no solament va parlar de la tirania: també va escriure un llibre anàleg al de Plató, *La República*, en què estudiava les formes de govern que havia tingut Roma des de la seva fundació i arribava a la conclusió que res era millor que un govern que es preocupés, abans que de cap altra cosa, del benestar dels ciutadans que en formaven part.

En aquest sentit, Ciceró va escriure al llibre esmentat (II.57) això que segueix: "Allò que exigia la naturalesa mateixa de les coses, és a dir, que el poble alliberat de reis conqueris una certa millora dels seus drets, es va poder assolir després d'uns setze anys, i en aquest procés potser hi mancà mesura, però és que la singular naturalesa de les qüestions polítiques esclafa sovint la racionalitat. Si en aquesta ciutat no hi ha una distribució equilibrada tant dels drets com dels deures i els poders públics, no serà possible que s'hi conservi l'estabilitat permanent de la república".



DAVID RUANO

Diu encara Ciceró, al llibre III.44: "Així, doncs, entens que una república que estigui sota el domini d'una facció no mereix veritablement aquest nom". I a III.45: "Quan es diu que el poble tot ho mena i que tot és sota el seu poder [«Els carrers seran sempre nostres»], quan la multitud sotmet a càstigs un home qualsevol, quan remenen, roben, agafen o dilapiden el que els ve de gust, ¿pots, Leli, afirmar que això és una república, atès que tot és del poble i que volem que la república sigui justament la cosa del poble?" I respon Leli: "Negaré la condició de república a aquesta que està enterament en poder de la multitud. Puix que, si ja no ens agradava d'acceptar que Siracusa, Agrigent o Atenes fossin una república perquè hi havia tirans, no veig per quina raó es pot donar el nom de república al domini de la multitud; primer, perquè no sols no hi ha poble si no hi ha consentiment respecte del dret, i després perquè aquella munió de gent és igualment un tirà, com si fos un de sol. No hi ha cap bèstia més ferotge que aquella que escarneix la imatge i el nom del poble". Ciceró *dixit*. ♦